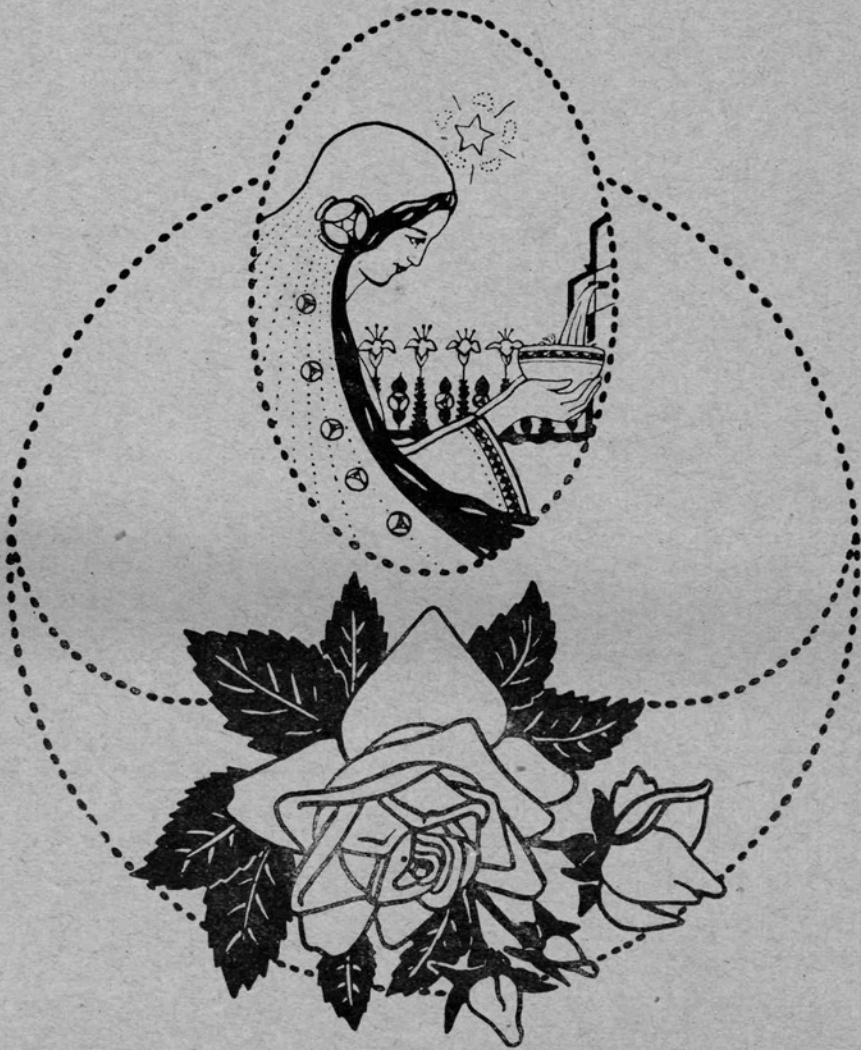

412

VIGRED

- deklinški list -

Leto IV.

Ljubljana.

Štev. 3.

4526

Slovenska dekleta v Zagrebu in Belgradu!

Da se v tujem mestu popolnoma ne odtujite domu, da lažje premagate domotožje, zbirajte se k sestankom, ki so: V Zagrebu vsako četrto nedeljo popoldne ob 5. uri pri čč. sestrah usmiljenkah, Gunduličeva ulica 12.

Vsako drugo nedeljo zjutraj ob pol 6. uri služba božja pri oo. jezuitih, Palmotičeva ulica 33. Popoldne istotam slovenski govor. V Belgradu se zbirajo slovenska dekleta ob nedeljah popoldne v Krunski ulici 23, kjer izvedo tudi za vse druge prireditve. Sčasoma si bodo priredile slovensko čitalnico. Zato le vse redno prihajajte!

NAJBOLJŠE „PFAFF“-ŠIVALNE STROJE

pripravne za krpanje in umetno vezenje po
ugodnih cenah in plačilnih pogojih priporoča

IGN. VOK

Ljubljana, Tavčerjeva 7   Celje, Kralja Petra c. 33   Novo mesto, Glavni trg

Vsebina:

C. V.: Blagovest	49	Tadeja: Ko ni nje	60
Dr. P. Roman Tominec, O. F. M.: Materin dan	50	Snežniška: Njena pisma	61
A. Deuster: Materina dobrot	52	Tadeja: Ko sem bila pri nji	62
Od srca do srca	54	Metoda S.: Naše mm. uršulinke in druge vzgojiteljice	62
Slavko Savinšek: Mati v lepi umetnosti	55	Zdrava, roža Marija:	
Gustav Strniša: Marija	57	Slavko Savinšek: Košnja (Dalje)	63
P. Krizostom: Materina pot	57	Rožni dom:	
Mira: Materin nauk za življenje	57	Francka Tolmin.: Mati v Rožnem domu	66
L. Bonač: Zarele so, mati, tvoje oči	58	Kranjec M.: Materine solze	68
P. Krizostom: Pesem o solčnih očeh	58	Vigrednica — gospodinja	69
Nadin Nevenko: Mati	58	Organizacija:	
Nadin Nevenko: Materin opomin	58	Iz orliške centrale	70
Snežniška: Zelja	59	Sestre sestram	71
Tadeja: „Ne bom več naša . . . . .“	59	Drobiž:	
M. G.: Mati	60	Uredniška molčečnost	71

Blagovest...

C. V.

Tako so vse zlatožareče zarje nocoj in — vame gori soj — neizpetih pesmi o — marsičem, čemur še imena ne vem — — —

Saj bi pela, ko bi pesem imela, saj bi ogrevala, če bi se najprej sama razvnela, mlačna, nemočna — —

Oj, pa sem nocoj čitala v zarji razodetje: Ena je Pesem, ena je Roža skrivnostna, ena je odrešenje nas tavajočih, v temi iščočih...

„Tam v preprosti hišici vsa zamaknjena kleči...“ Moli. To je Njeno najljubše opravilo po vseh drobnih vsakdanjih opravkih, ki jih opravlja vestno, z vso skrbjo in natančnostjo. In vse, kar misli in dela, je nepretrgan pogovor — z Bogom... Nocoj jo še posebno neka tajna moč sili, da je vsa z Njim. Prečitala je še enkrat tisto poglavje iz sv. pisma, v katerem Bog po preroku natančno napoveduje prihod Odrešenika. Sladka slutnja jo prevzame: Morda pa je že blizu Težkopričakovani — o srečna Njegova Mati! — — Naenkrat silna svetloba objame tiho sobico. Vonj, slajši od lilij, vijolic in resede se razlije po njej. Angel stoji pred Devico. Visok pozdrav nosi od Gospoda: „Češčena, milosti polna!“ Veljajo li njej te krasne besede? „Kako sem jih zaslužila?“ se prestraši, skromna. In, kot najdivnejša pesem ji zazveni na uho blagovest angelova: „Mati boš, Mati Sina božjega — Odrešenika!“ Neskončna sreča in hvaležnost se ji zablestita v lepih, čistih očeh. Prihaja, prihaja Ljubljani, Neskončni — po njej — — Za hip umrje zarja v očeh Marijinih. Kratek boj: Mati! Najslajše ime med človeškimi imeni, koliko žrtev zahtevaš od — matere! O, vredno si tudi najtežje žrtve, najdražjega zaklada — Bog — Stvarnik tako hoče... Vdanopokorna Njegovi naredbi vprašuje: „Kako se bo to zgodilo?“ In glej čudo vseh čudes: Gospod jo odlikuje edino med ženami — **deviška** Mati bo Njegovemu Sinu. Zastrmela so nebesa nad neskončno vsemogočnostjo ljubezni božje in nad neizrekljivo lepoto Marijine duše, a — skrivnosti niso umela... Zbori angelov so se ji poklonili in počastili — Boga v Njej — — — Ona pa, kot vedno, odgovarja globoko, preprosto: „Glej, dekla sem Gospodova, zgodi naj se po Njegovi besedi“ — — —

Daljna, Najbližja! Če bi bile Bog, bi doumele veselo tajnost — tako se pa samo čudimo, čudimo. In naše duše v hvaležnem zanosu jecljajo: O, kako velika mora biti Tvoja ljubezen do blodečega, trpečega človeštva, Neskončni, Najsvetejši, da si revno žensko bitje tako visoko dvignil! Hvala Ti, Vsemogočni, da si po Ženi Najboljši, Najlepši, rešil svet! — — —

Ti pa, Mati in Sestra naša, ki si tako nedosegljivo izvršila svoje visoko poslanstvo, uči nas: s svojo ponižnostjo streti naš napuh, s svojo vdanostjo premagati našo upornost in s svojo neizmerno požrtvovalnostjo nam razodeni skrivnost tiste lepe, vsežrtvujoče ljubezni, katera samo je in bo — po ženi odrešila svet — — Zgodi se!

Materin dan.

Dr. P. Roman Tominec, O. F. M.

Manj sloveča kot priljubljena pisateljica, Marija Herbert,¹ pripoveduje v svojem romanu »Življenska izpoved«, kako zrel mož premišlja svoje življenje in gleda nazaj v preteklost. Pri tem se spomni tudi svoje matere, ki jo je našel, vrnivši se iz vseučiliškega mesta, kjer je preživel par prijetno-veselih semestrov, umirajočo.

Povsem iznenada se je tedaj domislil, da bo v nekaj dneh, — sirota — brez matere in šele v tem hipu mu je postalo jasno, kaj pomeni mati za vse njegovo življenje. Do tega dne, tako pripoveduje, še nisem nikdar premišljal o njej, res niti od daleč ne. Bila mi je kot solnce, kot zrak, kot voda. Nekaj, kar je pač že pred nami tu, dar božji, nekaj samoposebi umevnega, brez česar sploh ni mogoče živeti. Bila je nekdo, ki je za vse skrbela, ker je to tako rekoč del njenega bistva; nekdo, ki je skrbel za zajtrk, kosilo in večerjo, nekdo, ki že mesece naprej ve, česa vsega potrebujemo in res tudi vse oskrbi o pravem času. Ko sem bil bolan, mi je stregla, vsaka malenkost o meni jo je zanimala in bolj je skrbela za moj napredek kot jaz sam. Ko sem se pripravljajal za izpite, je prečula noč v molitvi.

To bitje, ki nikoli ni tožilo, sedaj umira. Toda, ali ni često prav to srce ihtelo v nočeh brez spanja, ker ni našlo vsaj tihega umevanja globoke zveste ljubezni?

Nič ni bolj grenkega kot prepozno kesanje. Nič bolj bridkega kot prepozne solze na grobu umrle matere, umrlega očeta. »Materin dan« naj bi nekako priklical v spomin slehernemu otroku, da ima, da je imel nekoč mater, ki je zanj dolga leta skrbela v nesebični ljubezni.

Ko smo bili še otroci, je bilo naše razmerje do matere, do staršev vse bolj lahko, brez težav, brez zapletljajev. Na eni strani ljubezen, na drugi zaupanje — oboje brez pomišljanja, brez preudarjanja. Z leti se stvar spremeni, ista ljubezen, — morda le še bolj vdana, kot v nežnih otroških letih — nam postane neznosna, našim letom, naši zrelosti, našim izkušnjam neprimerna.

Neka stena se dviga nevidno med našim in njenim srcem. Knjige so nam bolj ljube kot njena beseda. In prijatelj, prijateljica ima večjo moč do našega srca. V tuj svet stopamo in puščamo mater na oni strani praga spominov, trpljenja, prečutih noči, strganih otroških kril, prvih hlačić, že davno zavrženih premajhnih čevljev.

To je naravni razvoj. In vendar bi morala biti beseda in pojem: starši — oče, mati — sveta stvar tudi sivi glavi. Mati — nevidna zlata, vidna trnjeva krona se ovija okoli svetega imena.

Ne smemo morda misliti, da starši bogvekaj pričakujejo od svojih otrok. Hvaležnost pač, spoštovanje tudi — toda predvsem nekaj, kar sploh ni mogoče zahtevati, ker sicer takoj zgubi sleherni vrednost. To so malenkosti, tiste male pozornosti, ki jih narekuje srce dan za dnem. Molče čaka mati drobnih rož na večer življenja. Kakor polje poslednjih solčnih žarkov, da se oveseli zapoznelih jesenskih cvetic, tako oče tako mati.

Še posebno težko pa je često razmerje med doraslo hčerko in materjo. Dve ženi — ena v pomladi, druga v poznem poletju. Ena v jutro hrepeneča, druga v večerni mir stopajoča. Ena odhaja v življenje, druga se napravlja k slovesu.

¹ Keiter Terezija (* 1859, † v marcu 1925 v Regensburgu).

Kako je z menoj? Odgovori si na to vprašanje na tihem. Nimam pravice segati v tajne tvojega srca, v poslednjo skrivno kamrico. Samo bodi odkritosrčna sama sebi in pravična materi!

Mi mladi, hrepenimo po drugih zvezdah, iščemo drugih potov, kot so po njih hodile naše matere, naši očetje. Zanje je naše početje tuj svet, tuja učenost; nehote primerjajo in težko je s trudnimi očmi zreti v žarko sonce. Trudne oči ljubijo večerno zarjo.

Ali boš zamerila materi, da ljubi spomine svoje mladosti? Ali ni morda tebi lažje prilagoditi se njenemu svetu, spoštovati v njenih spominih staro dobo, ki se poslavlja, da napravi prostor novi. Ti si mlada, tvoj um, tvoja domišljija je še prožna. Ti moraš z ljubeznivo pozornostjo prihajati in posegati v ta svet, ki je tebi tuj. Saj ni brez lepote!

»Moja mama me ne razume več.« Še ni dolgo, kar sem čul to težko. Bila je odkritosrčna žalost v nji.

Umevna je ta žalost. Rada bi, a ne gre. Tudi ona hoče, pa ne more. Ti si hodila v šole. Nova obzorja so se ti odprla. Mati ne more s teboj. In morda ena sama beseda, niti trdo mišljena, rani mehko srce. Skrajna nežnost in pozornost v tem oziru mnogo ran zaceli, mnogo neumevanja premosti. Vedi, da mati drugače zre na šolanega sina, kot na hčer.

V hiši so tudi spomini; slike, ceneni porcelan, vaze, ki se zde nam skrajno neokusne, krase police. Tu in tam uide beseda. Sladak spomin je navezan zanjo na to ali ono stvar. Tebi je stvar, ki žali tvoj izobraženi okus. Toda oprosti, ali nimaš tudi ti par drobnih pisem, ki jih hraniš zvesto in čuvaš kot zaklad. Za druge: popisan papir — ti si morda te liste že poljubljala. Naprej misli sama!

Resnična omika je vedno globoka in vedno pozorna. Prav tako kot je resnična učenost vedno skromna. In prav visoka in globoka znanost ve, da je neka druga veda še vse bolj važna in spoštovanja vredna — življenska modrost. Samo boji, grenkosti in nekaj redkih hipov nekaljenega veselja vodijo do vreleca življenske modrosti. Na tej poti pa postanejo še tako rožnata lica vela, še tako belo in gladko čelo nagubano, samo oči dobe nek poseben, neskončno dobrohoten sijaj.

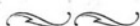
In v tej vednosti je sleherna mati, sleherni oče bolj doma kot sin ali hči.

Morda par vrstic tolažbe onim, ki kljub vsej otroški ljubezni ne morejo brez grenkosti misliti na svojo mater, na očeta.

Ne vem, ali si že videla Botticellijevo sliko Matere božje. Od petih angelov obdana, drži v naročju božje Dete, z desnico piše »Veličaj duša moja Gospoda«. Izraz obraza, rok, prstov je tako plemenit, da si je tak model, tako ženo, tako mater nemogoče misliti. Je več takih umetnin, vem. Vendar sem prav pri njegovih slikah, ki jih tako zelo ljubim, delj časa iskal, kje in kako je našel umetnik toli plemenit izraz. Verjetno se mi zdi, da je pri vsem svojem zelo nerednem življenju ohranil globoko ljubezen do edino Čiste. In karkoli je videl lepega, dražestnega, ganljivega pri mladih ženah, materah, pri številnih svojih prijateljicah, je položil v sliko Madone. Kot simbol, kot molitev, v znak ljubezni.

Stori ti enako! Nelepo sliko matere poveličaj s svojo ljubeznijo. Slaboten odsev Nje, Matere vseh mater — obseva tudi njo. In če ti je težko, spomni se blaženega Henrika Suzona, ki je v spominu Nanjo spoštljivo dajal prednost — javnim grešnicam.

Tako obhajajmo »materin dan«! Menim, da bo na ta način »praznik četrte božje zapovedi« primerno proslavljen in bo naš delež drugi del iste postave...

Materina dobrota.

Iz knjige »Človeška dobrota«. (A. Deuster.)

Ali more mati pozabiti na svojega otroka? (Iz. 49, 15.)

Mati z otrokom! V tisoč izpremembah izražena misel umetnikov vseh časov. Že čisto naravno je, da v teh umotvorih diha iz matere sama dobrota, iz otroka sama zaupnost in da celotno sliko obdaja nekaj tako lepega, tako prisrčnega, da prevzame vsakega človeka.

Če pa ožarja, kakor pri naših Madonah, nekaj nadnaravnega, verskega, mater in otroka, nastane pravi praznik v umetniškem upodabljanju.

Kaj pa je prav za prav, kar nas pri materi tako globoko gane in tako nevzdržno privlačuje?

Njena brezmejna dobrota do otroka. Mati! O, sveta beseda, ki vzbuja v nas najhvaležnejše spomine.

Mati! Bitje je bilo to, ki je pomenilo za nas najčistejšo dobroto, najmočnejšo pobudo za vse dobro in najmočnejšo oviro za vse slabo. Njena misel na nas je bila kakor skala v morju življenja; njena beseda in njen svet je pospeševal naše delo. Njena roka nas je vodila, dokler nismo zastavili in utrdili korenin v življenju. Kje je tesnejša zveza v življenju kakor med materjo in otrokom?

Kako so znali Grki prisluhniti naravi, ko nam v svojem bajeslovju kažejo Niobo, mater številnih otrok, okamenelo od bolesti nad izgubo vseh teh otrok. Ali se ne ponavlja to pri tisočih in tisočih mater, ki so izgubile svoje otroke in z njimi vsebino svojega življenja?

Materina dobrota do otroka! V prvi vrsti je to nekaj naravnega, kar je Bog položil v njeno srce. Nadaljevanje je božje dobrote do človeka; nekako ponazorovanje in ponavljanje tega, kar dela Bog. Zato pa je tudi človek otrok, pravkar rojen, ko leži na materinih prsih, srečen, tako srečen, kakor nikoli pozneje v življenju; kajti toliko resnične, zveste in požrtvovalne dobrote ne bo deležen nikoli v življenju. In ko raste in se razvija, postaja krepkejši, a tudi obenem revnejši, ker se oddaljuje od matere. Najrevnejši pa je, kdor že kot otrok izgubi mater in najsi bi čakala nanj v življenju tudi zlata krona.

Zdi se, da je naravni zakon tak, ki materino skrb in dobroto zahteva za vsa živa bitja. Tako močan je ta zakon, da velja celo za živalstvo in rastlinstvo. Zato doživljamo v pesimizmu, ki v vsakdanjih življenjskih bojih tako rad govori o zlobi in hudobiji, prav za prav kos neresnice. Če namreč govorimo o boju v naravi, je to boj dobrote in ne zlobe.

In vsi, ki se bavijo z vzgojo mladine, so privzeli dobroto za temeljni zakon. In vsa vzgojna sredstva tja dol do kazni je treba porabljeni v principu dobrote.

Kdor ne zna vzgajati z dobrotnimi materinimi rokami in z njeno nesebično dobroto, ni vreden biti služabnik božje vseмогоčnosti in ne materin namestnik.

Toda materina dobrota vrši čudeže, če jo ožarja nadnaravna moč.

Naravna dobrota skrbi za otrokovo telo. Nadnaravna pa gre korak dalje, ker ima otrokovo dušo pred očmi. Temu podredi tudi skrb za telo. Njeno temeljno pravilo je: »Kaj komaga mojemu otroku, če ves svet pridobi, na svoji duši pa škodo trpi?«

Danski kovertit (Jørgensen) pripoveduje, da je nekoč pokazal materi zvezdnato nebo in vzkliknil: »Mati, glej, kako je lepo!« Mati mu je odgovorila: »Res je; a varuj, da svoje duše ne izgubiš!« (Temu neznatnemu prizoru izza mladih let pripisuje svoje izpreobrnjenje.) Zaradi duše

svojega otroka premaguje mati svojo naravno dobroto. Iz nadnaravne dobrote rasto njene najplemenitejše misli; v njej dobi najresnejšo besedo, ko svari in opominja; iz nje pa tudi zraste najtežje dejanje, če je treba. Iz nadnaravne dobrote postane »močna žena«.

Na ta način razumemo makabejsko mater, katere slavo poje II. makabejska knjiga. Smrt svojih sedmerih sinov je morala gledati v enem dnevu in vzpodbujala je vsakega izmed njih, naj ostane zvest božji zapovedi in rajši umrje, kakor da bi zapustil Boga. In, ko je najmlajši in najljubši še ostal, mu je govorila: »Ne boj se rablja in sprejmi smrt, da te v usmiljenju, ki ga vsi pričakujemo, najdem s tvojimi brati!« Na zadnje je še sama dala življenje, polno dobrote in junaštva. — Kako krasno se je v tej materi izpopolnila naravna dobrota z nadnaravno!

Mojestersko je orisal boj med naravno in nadnaravno materino dobroto sv. Avguštin v svojih »Izpovedih«. Občutil je pa tudi na lastnem življenju, kaj je dobra, pobožna mati: 19 letni molitvi svoje matere se ima zahvaliti za večno blaženstvo.

Mati, kako dobra, kako močna si, če nisi samo mati, ampak tudi svetnica!

Materina dobrota je v prvi vrsti naravna moč in more, kakor vse naravno, postati nevarna, če ne ostane v pravih mejah. Tisoči mater in otrok so se pogubili, ker jih je vezala zgolj vez naravne dobrote. V današnjih dneh je kaj zelo razširjena taka dobrota, ki otroku vse dovoli, vse pregleda, vse dà, ničesar ne odreče. A dobro vemo, da tega niti živali ne delajo. Kam vodi taka napačna dobrota?

Krščanska mati razume prav dobro, kako ji je treba naravno dobroto združiti z nadnaravno. Kadar se čuti preslabotno za vršitev svojih dolžnosti, išče pomoč tam, kjer jo najde: v molitvi. Dobra vzgoja zavisi mnogo bolj od pobožnosti kakor pa od materinega znanja.

Iz vsega je razvidno, da je materina dobrota ona opora, ki jo Bog dà vsakemu človeku. Praviloma so materini nazori, zlasti pa njena dobrota in pobožnost, glasni klicarji na pravo pot, ki pravočasno dosežejo marsikoga, ki je že na poti pogube.

Naloga materina, z njenim dobrotnim razumevanjem je zlasti za doraščajočo mladino posebno važna. Materine življenske izkušnje so za mladino najdragocenejši nasveti pri njenih odločilnih korakih. Naj bi si vsak mlad človek, ko se mu odpre vprašanje glede tajnih pojavov v človeškem življenju, z vsem zaupanjem poiskal razlage in svéta pri svoji materi! Koliko mladih src in življenskih sreč bi se ne bilo razbilo, če bi jim bila ob odločilnem času, materina dobrota zavetje in opora! Moč ljubezni je v mladem srcu tako silna, da brez materine dobrote le težko ostane v pravih mejah.

Ko je dekliški venec v nevarnosti, ga mati najlažje obvaruje s svojo dobroto; če hoče vihar zlomiti lilijo, jo materina dobrota opre, zavaruje pritrdi. Kadar vihar življenja žuga ladjico uničiti, je materina dobrota in ljubezen varni pristan.

Zato: blagor mu, ki raste v življensko moč, pa ima še mater, njeno dobroto, ljubezen, to močno oporo!

Saj mati ne more pozabiti svojega otroka!

Kjerkoli in kdorkoli si: ljubi svojo mater, ker dovolj je ljubil ne boš nikoli.

Ks. Meško.

Pomenki z gospo Selmo.

Ali veste vse, prav vse, da je 25. marca materin dan? Ali razumete kaj se to pravi? Ta dan nam bodi otrokom, praznik, ko bomo z vso srčno hvaležnostjo in iskreno ljubeznijo mislile na svojo mater in jo bomo obdale s samim veseljem. Vsaka naj praznuje ta praznik kakor najbolje in najlepše zna in more, nobena, prav nobena pa naj se temu praznovanju ne odtegne. Ta dan bodi dan preokreta zlasti za one, ki preko nesporazumljenj in raznih težav iščejo pota nazaj k materinemu srcu. In zdaj besedo o tem vsakteri. Saj ne veš in ne razumeš, kaj se pravi imeti mater, dokler je, to solnce Tvojega življenja, še živa. Ne moreš si predstavljati, da pride dan, ko Te njena ljubezen pusti samo; saj meniš, da bi moralo prej solnce nehati sijati. In vendar, pride dan, ko se materine oči zapro in njene neutrudne roke sklenejo na prsih za vedno... To pomisli na materin dan! In Tvoja površna, počasna ljubezen mora vzplamteti! O, naj jo vsaj ta dan čuti, vročo in prisrčno, Tvoja mamica. Če si doma, v njeni bližini, naj jo vidi z lastnimi očmi in čuti z lastnim materinim srcem! Če si v tujini, naj jo obišče Tvoje drobno pisemce, polno iskrene ljubezni in otroške hvaležnosti! Če je nimaš več, nje, svoje najboljše, pojdi na njen grob, v resnici ali v duhu! Pa najsi že bo tako ali tako, ne pozabi ta dan v prisrčni molitvi prositi za njo Vsemogočnega, ki Ti jo je dal kot zastopnico Svoje božje avtoritete, ljubezni in dobrote! In sporoči ji topel Vigredin in moj pozdrav!

Odgovori na pisma.

Plauinka-trpinka. Res dolgo Te ni bilo. Mislila sem, da si vrgla moje nasvete v kot med staro šaro; pa kakor vidim si vzela vso stvar čisto resno. Naj Ti ne bo žal tega koraka! Pretrgati vezi, dokler je še čas in najsi srce krvavi. „Kaj morem dati Bogu v zameno za svojo dušo, edino, ki jo imam, če jo izgubim?“ To misli vselej, kadar Te hoče priložnost zvabiti na staro pot. Bodočnost Tvoja in Tvoje duše bodi vsa lepa! Preteklost pa pusti v miru! Vztrajaj v odpovedi!

Tugomira. Revica, križi in težave od vseh strani Ti pač opravičujejo Tvoje žalostno ime. Vse Tvoje načrte odpravim, Bog daj, da bi jih mogla izpeljati! Vseč mi je, da si izročila vse v božje roke in da si tudi v trpljenju, ki Te je tako nepričakovano z njim obiskal Bog, tako vdana. Morebiti je to prva vaja za Tvoj bodoči poklic? Vse Tvoje zadeve sem prav prisrčno izročila Bogu. Zopet se oglasi!

Potrpežljivost. Tvoja potrpežljivost bo poplačana s tem, da dosežeš cilj, ki ga že vsa leta zasleduješ. Takole si jaz mislim: Slo-

venci smo vsi bolj kratkih in trdih besedi in to je najbrž vzrok, da se Tvoja zadeva ne premakne. V Ameriki so tudi dobri ljudje — saj je šel tudi naš gospod urednik tje. — Če pa hočeš z vso stvarjo priti na jasno, napiši pismo s par krepkimi in jedrnatimi vprašanji, zahtevaj jasen odgovor. potem pa z mirnostjo preudari, kaj naj ukreneš glede na tisti odgovor. Srce si pa prav nič ne pusti narekvati. Ali mi boš kaj poročala, kako se Ti bo vsa stvar uredila?

Velika solza. Pesemco sem oddala uredništvu, kamor pošlji tudi njene sestrice; jaz sem gospodinja samo v tem-le kotičku. — Tvoje pisemce, ena sama velika tožba o — motožu! Rada Ti verjamem, da se ne počutiš dobro v tem velikomestnem vrvenju. Z. prav dobro poznam in se prav nič ne čudim, da ne najdeš sorodne duše. Čuj, slišala sem, da se zbirajo slovenska dekleta pri č. oo. salezijancih, baš v ulici, kjer stanuješ Ti, št. 38. Mislim, da se ob prostem času prav lahko tja obrneš. In če dobiš tam kako znanko, Ti bo mnogo lažje. Vsekakor sem pa seveda vsak mesec pripravljena za najine pomenke. Le pogosto prihajaj!

Grmiček. Tako si torej zamenjala? To je pa res nekaj vredno! Če si zdaj sama zadovoljna, skrbi zdaj še bolj za svoje male Orličice! Marsikaj, kar si mi pisala o starših, porabiš lahko sama kot „avtoriteta“ pri naščanju. Bog Te živi!

Uboga reva. Ne morem odgovoriti osebno, priložene znamke sem porabila v dober namen. — Zdaj pa k Tvoji zadevi! Družinske zadeve, ki jih opisuješ, skušaj Ti, kot pametno in dobro dekle ublažiti, kar se največ da. O, dom, zlati dom! Če ni vse tako kakor bi moralo biti, popravi Ti s svojo deklško dobroto in ženskimi razumevanjem, ne pa, da s preprirom in jezo še Ti pomagaš k razdorom. Prav odločno Ti odstvetujem, da zapustiš dom, dokler si niste vsi dobri in dokler le čutiš, da Te dom potrebuje! Potrpi, kolikor moreš, morebiti se bo pa kmalu kaj izpreobrnilo. Prav lep pozdrav!

Bučelica 36. Veseli me, da Ti Vigred ugaja in da jo tako rada prebiraš. Krojne pole in modne priloge pa Vigred zaenkrat ne more prinašati, ker je vsa ta reč veliko predraga za naše skromne denarne razmere. — Glede Tvoje nadaljnje izobrazbe pa Ti zaenkrat ne morem nič svetovati, ker ne vem, koliko si stara in kako bi našla priliko za šolanje. Tudi glasbeno se morebiti že doma kaj izobraziš. — Drugič mi glede izobrazbe kaj več sporoči in navedi tudi starost, da lahko potem presodim, kaj bi mogla postati. Srčen pozdrav!

Mati v lepi umetnosti.

Slavko Savinšek.

Nedolgo tega sem videl sliko kamenitega reliefa iz l. 1350. pred Kristusom, najdenega v grobu egipčanskega kralja Haremheba. Relief predstavlja azijske begunce. V ospredju reliefa stoji mati s tremi otročiči: večji ji čepi koračkoma za vratom, manjša dva pa gledata iz bisage na hrbtu. Slika je preprosta, primitivno izdelana kakor pač umetnost tistih dob; ali ravno s svojo preprostostjo vpliva na gledavca, da nenadoma zajoka v njen klic: Ti uboga mati!

Najčistejši, najplemenitejši odraz človekove duše je lepa umetnost. Kako bi bila tedaj mogla ta umetnost prezreti ali vneemar pustiti najvzvišenejše, kar je ustvaril Bog, kar je človeštvu dal: mater? Kako bi mogla iti preko upodabljanja in opisovanja najlepše ljubezni: materinske, mimo največjega trpljenja, trpljenja matere radi otroka? In če vemo, da so ravno umetniki ljudje z najbolj razvito dušo, najbolj dovtetni za vse lepo in plemenito, se ne smemo čuditi, če ravno upodabljanja in opisovanja matere in njene ljubezni in trpljenja najdemo v lepi umetnosti vse polno, z največjo skrbnostjo in ljubavjo ponazorjenega.

Vso lepo umetnost vseh časov in narodov, od prvih početkov do danes preveva motiv matere. V nešteti različnih in motivih so jo oveko-večili narodi po svoji umetnosti, zavedajoči se, da bi brez mater ne bilo ne njih, ne njihove lepe umetnosti. Vsako razvojno stopnjo umetnosti spremlja materinstvo kakor zlata nit, od prvih narodov mimo Egipčanov, Grkov in Rimljanov do časa Kristusovega, ki je dal materinstvu najsijajnejšo gloriolo okrog glave, ko se je po najčistejši Materi učlovečil in dal tako materinstvu svetniški sijaj.

Krščanska lepa umetnost je v podobah nebeške Matere razvila motiv materinstva do najvišje stopnje. Saj poznate Madone najslavnejših slikarjev in kiparjev, poznate Matere božje Rafaelove, Murillove, Tizianove, Rubensove, Velasquezeve, van Dyckove, Michelangelove, Meštrovičeve itd. Menim, da vsa svetovna umetnost ni preseгла lepote teh božjih Mater, in nobeni drugi ljubezni postavila toliko in tako lepih večnih spomenikov kot ravno krščanska lepa umetnost v Marijinih slikah in kipih materinski ljubezni.

Ne samo v upodabljalni umetnosti, predvsem tudi v leposlovju je materina ljubezen vedno znova in znova vplivala na umetnike, da so jo opisovali. Od najdb na asirskih ploščicah v klinasti pisavi, preko egipčanskih hieroglifov in mimo grškega Homerja ter rimskih Ovida ter Vergila pojejo in pripovedujejo pesniki, pisatelji in dramatik o materini ljubezni, o njeni bolečini, o radosti nad hrabrostjo sinov in lepoto hčera, govore o tih in neizmerni požrtvovalnosti matere za otroka.

Vedno lepša in vedno toplejša postaja mati v umetnosti. Vsak umetnik odkrije na njej kaj novega, ali že znano upodobi ali opiše na nov način, v novi obliki in tako stoji ravno v lepi umetnosti mati pred nami vzvišena skoro nad pozemnost. In čudo ni, če je italijanski pesnik D' Annunzio zapisal v »Notturmo«, ki ga je posvetil svoji materi: »Ko bi mogel materino bridkost in veličino spremeniti v kamen, potem bi moral na bornih stopnicah (pred domačo hišo) stati najlepši svetniški kip in množice ljudi bi hodile trumoma, da ga časte z najprisrčnejšo pobožnostjo.«

Kdor je videl kdaj žalostno Mater božjo Murillovo, ki je last Lindna v Londonu, mora ob misli na njeno žalost vztrepetati v dno duše: Žalostna Mati sedi, roki drži žalostno razprostrti, ker ni več na njih Sina (človek

bi dejal, da sliši jok zapuščenih rok, takô živo sta naslikani!) obraz ima obrnjen navzgor, kamor je odšel ljubi Sin in oči blišče, za Sinom iščoče, v neizmerni žalosti.

Tudi naša lepa umetnost slovenska ni prezrla matere. Naši največji so ji postavili spomenike v umetnosti, ki jih bo narod naš čuval kot svojo najdražjo svetinjo. Ali poznate umrlega Ivana Cankarja in njegove spise? Ali si morete misliti lepših stvari od onih, ki jih je napisal o svoji materi? »Moje življenje« njegovo je en sam slavospev dobri materi, veliki trpinki, materi sina-trpina. V »Grešniku Lenartu« jo takole opisuje: »Njeno čelo je bilo vsekriž kakor z nohtom narezano; lica so bila splahnela, z rumenimi pegami preprežena; ustnice nekoč tako mile in lepe, so bile tenke, suhe, brez krvi, kakor zgrizene; oči so gledale mirno, od nekod iz daljave, trepalnice so bile zakrvavele in gole, najbrž izprane od solz. Ali najbolj so se mu smilile roke, te uboge, drobne, ki so toliko dale, nikoli ničesar prejele; trudno so bile sklenjene na mizi, kakor za večerno molitev; nagubančene so bile, do kraja zdelane, že čisto brez moči; kmalu pač pride ura, ko bodo omagale, spustile na tla pretežko breme ter ga ne bodo vzdignile nikoli več.« —

In kako se je mati bala za otroka, dvanajstega, ko je zbolel: Nena doma se ji je zazdel sila težak, da ji je klonil život in so ji omagale roke. Obšlo jo je kakor strašno razsvetljenje, da je držala v naročju njegovo in svoje gorje, kolikor ga je bilo od začetka in kolikor ga je še sojenega. Položila je otroka v zibko ter je šla, da bi prižgala blagoslovljeno svečo. —

Ali ne vidi vsaktera od vas pred seboj svojo mater ob tem opisu? Našo slovensko kmetiško mater, kakor iz kamna izrezano? Mar ni lepa metnost, ki ustvarja take lepote, mar niso naše matere vredne te lepe umetnosti?

Berite pesnika Medveda! Mati mu je bila vse in v svoji nesreči, v trpljenju je klical samo mater, samo njej je tožil v pesmih svoje gorje. Če čitate naše najboljše, Preglja, Finžgarja, Župančiča, Sardenka, Bevka itd., našle boste mater stokrat poveličano, z otroško ljubeznijo in prisrčnostjo opisano.

Naši upodablajoči umetniki ne zaostajajo za leposlovci. Božje Matere Mencingerjeve, Layerjeve, Langusove, Kraljeve, matere Veselove, Vavpotičeve, Gašparijeve, Jakopičeve, Jakacove itd. ne delajo sramote slovenski lepi umetnosti.

Samo par imen sem vam povedal, drage »Vigrednice«. Za več ni prostora. A moj namen je predvsem, da v vas zbudim zanimanje za materinski motiv v lepi umetnosti. Mnogo lahko vidite, mnogo berete o materi. Glejte, berite ter tudi razmišljajte z ljubeznijo, kakor je bilo iz ljubezni narejeno, iz srčne krvi porojeno; ker smoter lepe umetnosti je, plemenititi človekovo dušo. In kaj je našim dušam, ki so jih nam matere vzgojile, ljubšega, lepšega, svetejšega ko pesem o materi, mati poveličana?

---

*O mati! Tvoja duša je brez madeža, kakor solnce na poletnem polju.
O mati, otrok svojih otrok. V učenosti ni ljubezni, ti pa si ljubezen sama,
že tvoj smehljaj je paradiz.*

Cankar.

*In kljub otročji nehvaležnosti je materina ljubezen najstanovitnejša
ljubezen na svetu. Vse zemske ljubezni izginejo, izpuhtijo sčasoma; samo
materina je neupogljiva, nepremagljiva!*

P. Pajkova.

Marija

Gustav Strniša.

Iskal sem mir duše in plakal:
povsod so bolesti stopinje
puslile svoj sled —

Zagledal sem v Troj se obraz —
tolažbe, lepote izraz
očaral je dušo,
da zadrhtel v nji božanske ljubezni je cvet. —

Za Tabo sem šel po poti sinjin,
čez trnje trpljenja grešnih dolin,
preziral bolest
in sanjal Tvojo nebeško prelest,
Tvoj blaženi mir.

Lahno zefir
pod noč šepetal je krog Troje kapele
pesem pobožno, iz duše mi cele

so misli v šepetu njegovem zapele:
»Marija!«

S tenčico ovila Ti luna oltar je,
jaz tiho oblil ga s solzami,
zaplakal po mrtvi sem mami,
ki v Tvoje odšla mi je dalje:
— Ti bodi mi mati, ostani med nami,
kdo mogel bi sam skoz viharje? —

Ti spremljaj v nebesa mi mater, očeta,
ko minejo leta
me k njima popelji!

Da mogli živeti po Troji bi želji
Ti mati nas vodi
povsodi, povsodi
le Ti z nami bodi
o mati Marija! —

Materina pot.

P. Krizostom.

Tiho je šla — — —
Pred njo otroka dva,
v naročju eden,
za njo otroka dva —
sadovi smehljajoči
njenega srca.

Preko trnja je šla — — —
Za hip je pobožala rožni cvet —
pa je hitela po trnju spel
zaradi svojih hčera.

Šla je skozi vihar — — —
Vojskovala se je z njim,
padala, a vstala vsikdar
zaradi svojih sinov.

»Le moči mi daj o Bog,
da ne omagam na težki poti.
Usmili se me radi otrok!«

S samim Bogom se je borila
in motila k Materi vseh mater,
da ne bi koga izmed svojih izgubila.

Prišla je noč. —
Brez luči je tavalala — — —

»Na pomoč!«
in je padla v prepad.

»Mati, mati — naš zaklad!«
za seboj je čula deco zapuščeno.

Na dnu prepada je našla
svojo hčer izgubljeno;
nasmehnila se je srečna
in roke razprostrla:

»Otrok moj zlati!«
in je umrla.
»Mati — o mati!«

Tiho je šla — — —
Pred njo otroka dva,
za njo trije.
V krsti so nesli
njeno ubogo srce.

Materin nauk za življenje.

Mira.

Ne veruj svetu! V laž odete
besede so, smehljaji, ki jih trosijo
ljudje preračunljivi, v duši nosijo
namene zlobne, v peklju vzete.

Sama v svojo globino se pogrezaj!
Od tam resnico, laž naj otipavajo
stražniki tvoje duše, ki spoznavajo
med dobrim, slabim. — Luč razprezaj,
po polju plodnem, da žetev bo obilna!
Tako le v svojem srcu boš bogata, silna.

Žarele so, mati, tvoje oči.

L. Bonač.

V morju sanj so žarele tvoje oči
in segale v tisoč noči...
o, mamica!

Nekoč pa lase si močila v solze
pri rdeči luči
in gledala moje srce.

Tedaj je švignil plamen v tvojo bolest...
vzplamtel — — — ugasnil
v srebrni kaplji.

Pesem o solnčnih očeh.

P. Krížostom.

Detece sanja
sanje o maminih jasnih očeh.
Usteca, nosek in lica
okroža mu rahel nasmeh.

Detece sanja.
Čezenj se mamica sklanja.
Uspavánko njena usta šepetajo
Na rožnem obrazku otroka
njene oči se smehljajo.

Mamica sanja;
detece spi.
Nad njima gorijo kot solnce —
božje oči.

Mati.

Nadin Nevenko.

Kakor božja svečenica,
kakor tiha mučenica
vsa se noč in dan žrtvuje
le za druge... Njej je tuje
vse, kar druga srca mami
s samoljubnimi željami.
V boli kakor jagnje vdana...
Tako skromna in neznana,

le trpljenju posvečena...
vedno krotka in iskrena...
A v radosti, sreči tiha —
tisto sladko blágost diha
vseokrog, ki na vsem sveti
ni je možno več uzreti...
O vse sreče vir bogati —
mati, da edino mati! —

Materin opomin.

Nadin Nevenko.

Čuj, o hči!
Vsi prestani trudi,
obnemogli udi,
lica — gube vele,
žuljave roké,
sivi že lasje
molče ti govorijo —:
Tebi sem se žrtvovala,
vsa se tebi posvetila
ko si bila nežna, mala.
Kakor da sem dekla tvoja,
kot da ti gospa si moja —

tvoje i najmanjše želje
so mi bile že povelje.
Težja skrb me danes muči,
ko, dekle, odhajaš v svet:
Nova tajna hrepenenja
kažejo ti pot življenja.
Nema hladnost je med nama...
O nikar brezskrbno sama
mi po njej ne hodi!
Mati božja kot družica,
kot najskrbnejša vodnica
vsekdar te po njej naj vodi...

Ljubezen enega edinega vdanega srca premaga vse in zaceli vse rane,
ker je močnejša nego ves svet. Najmočnejša pa je ljubezen materina.

Ks. Meško.

V mojem srcu je materina podoba — lepota in blagost, kakor je nikoli
in nikjer nisem videl in ki jo bodo živo ugledale šele moje umirajoče oči.

Cankar.

Želja.

Snežniška.

Veš li, kje bi najrajši prebivala? — Pri bogatih ljudeh, ki imajo vsega v izobilju? — Ne. — Morebiti pri učenjakih, ki bi mi znali in vedeli vse razložiti, me v vsem poučiti? — Ne. — Bi li rada našla zavetja v borni siromakovi koči? — Tudi ne. —

Ne želim bivati tam, kjer vlada preveliko izobilje, kakor tudi ne ondi, kjer sta doma pomanjkanje in revščina. One zadovoljne srednje poti želim, kjer bi ljubezen ogrevala mojo dušo, zvestoba čuvala moje srce, jasen človeški razum me obvaroval pred vsakim nepravilnim korakom in kjer bi mi temeljito delo sladilo življenje. Tam bi rada prebivala, kjer bi iskrena beseda, vesela pesem in tiha, prisrčna molitev zaključila dan. In veš ti, kje je to? Tam, kjer bi ljubeče materino oko spremljalo moje korake, kjer bi mi mehka materina roka otirala solze, kjer bi zlato materino srce čakalo name, kjer bi sveta materina ljubezen ožarjala moje življenje. O želja, o doslej neutešeno hrepenenje po združitvi z materjo — v večnosti!

„Ne bom več naša . . .“

Tadeja.

Kadar se godi človeku predobro, mu pride marsikaj v pamet, kar pa ni pametno.

Pet let mi je bilo, ko sem se nenadoma spomnila, da ne bom več »naša«. Nekega zimskega popoldne sem stopila k materi.

»Mama, jaz ne bom več naša. Hribarjeva bom.«

Mati je za hip obstala. Nasmehnila se je. Videla sem smehljalj na njenem licu, videla sem pa tudi senco, ki je hušknila preko oči in zakrila solnce v njih. Takrat nisem razumela te sence.

»Kar bodi! Čakaj še, da ti navežem culo, potem pa pojdi!«

Jaz sem pa mislila, da mi bo branila.

Res je mati kmalu prinesla iz sobe culo, dala mi jo je v roko in odprla vrata. Nič ni izpregovorila, ni mi segla v roke, tudi smehljava ni bilo na njenih ustnih. Tiho je zaprla za menoj vrata.

Šla sem. Potrkala sem na sosedova vrata.

»Sedaj bom pa vaša. Mama je rekla, da smem biti.«

Zasmejala se je sosedica, zasmejali so se otroci in tudi sama sem se zasmejala.

Sosedica mi je odvezla culo in odšla sem na dvorišče s Francetom se sankat. Tiho in hitro so drčale sani in tih ponos je bil v meni, ko sem sedela na njih. Skrivoma sem gledala v okna, če me vidi morda mati.

Pa kaj vendar mislim, saj sem sosedova! Saj mati ni več moja mati! Hotela sem prepričati o tej resnici samo sebe.

Morda so prehitro drčale sani ali pa je bil France preneroden. Nenadoma sva oba ležala na trdem snegu, sani pa so same drčale navzdol po klančku.

Začutila sem bolečino na glavi, obenem pa zapazila, da mi lije kri iz nosa. Jokaje sem hitela po vrtu, po dvorišču, v vežo, k materi.

»Mama, kri!«

Prestrašena je stopila mati k meni, z neko trdostjo, v kateri je bil strah in usmiljenje, ter rekla:

»Saj nisi naša! Tja pojdi...«

In obenem me je že umivala, ustavila kri in me ozdravila.

Sedla sem mirno na stol in molčala. Tiho je sedela tudi mati in pletla dalje. Le zdajpazdaj me je pogledala, izpraševale, ljubile so njene oči.

Zvečer je prinesla soseda culo nazaj. Zasmeljali sta se z materjo, jaz sem pa hitela v sobo in tam jokala. Med jokom, v solzah in v molitvi za mamó sem zaspala.

Ponoči pa mi je žgoča svetloba odprla oči in v polsnu sem videla mater, ki je stala z lučjo pri meni. Pokrižala me je in me skrbno odela.

Čez petnajst let nisem bila več naša...

In nimam te več, o mati, da bi mi izbrisala s toplo besedo bolest iz srca, da bi me pokrižala na čelo, usta in srce, da bi me toplo odela, kadar brije burja in me zebe v dušo...

Mati.

M. G.

Kakor korenina je mati, ki črpajo otroci iz nje telesne in duševne moči za svoj razvoj.

Mati ne pozna sebe; v njenem srcu ni prostora za samoljubje, v njem je le prostor za ljubezen.

Mati izgine v svoji osebnosti, umrje, da živi, pozabi nase in živi, da žive drugi ob njej.

Materina duša mora biti čista in plemenita in se mora čistiti dan za dnem.

Mati hodi s svojim otrokom skozi vse življenje, četudi je že mrtva.

Mati je ljubezen in njeno delo je delo ljubezni, tiste preproste ljubezni, ki vse ljubi, vse razume in vse odpušča.

Ko ni nje . . .

Tadeja.

Omati! Ali veš, kaj si storila, ko si umrla? Mati! Kako drugačno bi bilo moje življenje, če bi živela ti! Kje je solnce, kje smeh, kje radost? Vse si vzela s seboj in samo čakam, da se vrneš in se vrne življenje, vse solnčno, ožarjeno s tvojim smehljajem.

Kako sem prosila Gospoda nekaj dni pred tvojo smrtjo, naj te mi nikar ne vzame! Vedela sem, da zaman prosim, da te je že klical.

Prosila sem Gospoda: »Moj dan se nagiblje komaj k dopoldnevu. Kaj bom brez matere? Vem. Zato se bojim in me je strah. Gospod! Odvzemi polovico mojih zemskih dni, da podaljšaš njene!«

Računala sem jaz, Gospod je računal drugače in ti si odšla in me pustila samo...

Sam biti — — —

Kako grozne so one noči, ko gleda človek v temo, posluša utripe lastnega srca in se z vso jasnostjo razuma zaveda, da je sam, sam na svetu. Izgubil je najdražje in sedaj v gluhi noči kliče nazaj, hoče priklicati iz večnosti nekaj, kar se ne vrne nikdar več.

Mati! Kako sem prosila v nočeh brez spanja, da se mi prikažeš, da prideš kot duh, kot spomin, naj te vidim vsaj v sanjah. In če si

prišla s sanjami, sem bila srečna. Kako žalostno je bilo, ko sem se prebudila v resnico, v mrzli dan brez tebe...

Najbolj te pogrešam v velikih dneh. Ko se peljem iz tujine včasih domov, pozdravljam z vlaka beli dom, oko, srce pa išče tebe. Kje si, mati, da te ni? Zakaj mi ne pomahaš z roko v pozdrav? Morda pa si skrita za zavesami in me vidiš.

Pa udari resnica v me: O, saj je ni! Dom je mrzel in tuj in mati je v grobu. Ti pa si sama...

V božični noči, ko kličejo zvonovi h Gospodovemu rojstvu, zaman kličem po sobah tebe, mati, da bi šli skupaj v cerkev. Sama grem, sama uživam lepoto svete noči in ni tako lepa.

In kadar se o veliki noči razlije po mestu pesem zvonov, pesem o vstajenju Gospodovem, ni tebe, mati, poleg, da bi skupaj poslušali to pesem. Sama jo poslušam in najlepši akord nesem tebi, ki si v grobu.

Pa se zgrne noč bridkosti in težav nad mojo dušo. Kje si, o mati, da bi me potolažila, da bi razblinila to noč s svojim smehljajem? Ni te, le spomin nate živi v meni, ta me tolaži, ta me varuje in čuva.

O mati — — —

Njena pisma.

Snežniška.

Prijetno je, kadar dobim pismo. Tako je človeku včasih samotno v teh daljnih vasicah... Pa pride pismo in tedaj je, kot bi posijal solnčni žarek na turobno, zapuščeno pokrajino. Saj pismo je del one drage osebe same, ki ga je pisala. Ljubljene roke drže list in ga zgibajo. Prijateljska roka, ki je tolikokrat počivala v naši, piše misli, ki pridejo od srca in so še vse tople, lepe. In na črkah in besedah spoznamo, se je li roka tresla veselja, ali je trepetala v bolesti. Pismo je kot električni tok, ki gre od srca do srca.

Pišejo mi pisma bratje in sestre, znanke in tovarišice. Le ena roka je zastala in mi ne piše več — — — roka moje mamice.

Lepo, neskončno lepo je bilo tedaj, ko mi je tudi ona pisala, ko sem prebiral njena pisma. Najlepše izmed vseh je bilo vedno pismo materino. Iz nobenega drugega ni dihala toliko toplote, toliko dobrote in srčne ljubezni kot iz materinega. Ko sem prebiral njena pisma, sem vedela, da so pisana z ljubeznijo, močno, globoko in nesebično.

Pa umrla je zame sreča in ljubezen materina. Nimam več mamice, ki bi se v poznem večeru, utrujena od dela, sklanjala nad belim listom in izlivala vanj vso skrb in boleost, vso radost in vso neskončno ljubezen do otroka, ki je daleč, daleč od nje. Nimam več nje, ki me je v tihih urah obiskovala v pismih in bila moj angel ljubezni.

Imam pa še njena pisma. Kadar mi je bridko in težko, kadar klonim pod težo trpljenja, tedaj odpiram njena pisma, ki mi govore kot nekdanj: »Otrok moj, ne omagaj! Tedaj, ko bo Tvoje srce najbolj razdvojeno in Tvoje življenje najbolj bičano, tedaj se spomni nje, ki Ti je dala vso svojo veliko ljubezen, ki Ti je posvetila vsak utrip svojega srca, ki je živela in delala le zate.«

Mati, bogata sem tvoje ljubavi — — ne bom še omagala pod težo trpljenja!

Mati, tvoja ljubezen prihaja še iz večnosti k meni! Moč tvoje molitve je opora mojemu življenju.

Ko sem bila pri nji . . .

Tadeja.

Nekaj dni po materini smrti je bilo. Sneg je naletaval, topil se je v cestnem blatu in pozne popoldanske mračne sence so jele legati na stene moje sobe. Velika, temna senca je ležala v moji duši, legla je v srce, ga vznemirila in razbolela.

Hodila sem po sobi in tiha žalost je hodila z menoj.

Pa je nenadoma, od nekod poklicalo. Prisluhnila sem vase. Tiho in narahlo je poklicala mati, njen spomin.

»K materi, na njen grob moram!«

Par dni pred smrtjo, ko ji je duša počasi romala proti večnosti, mi je rekla:

»Kadar ti bo hudo, pa pridi k meni!« — — — —

Oblekla sem se in hotela oditi. Na pragu je stala teta.

»Kam?«

Videla sem v njenih očeh, da ve, kam hočem. Vprašala je le, da je nekaj izpregovorila.

»Grem, saj bom kmalu nazaj.« Nasmehniti sem se hotela.

Tesnoba je ležala v tetinih besedah, žalost na obrazu, skrb v očeh.

»Slaba pot je. Morda bo jutri bolje.«

Nisem odgovorila, tiho in hitro sem odšla, da ne bi teta videla mojih skritih in zatajenih solz . . .

Čevlji so se vgrezali v sneg, v lužo in blato, a nisem se menila za to. Mati me je klicala k sebi, njen spomin me je klical, da me potolaži, ker sem bila žalostna.

Samotno je bilo pokopališče, samotne steze, samotni grobovi, vsi pogreznjeni v mrak.

Ni bilo nageljna na materinem grobu. Cvetke, še od dne njenega pokopa, je zakril sneg.

Nagnila sem se h grobu, kot bi poslušala, kaj mi poreče mati.

»Mati! Dobro ti je v tem miru. Mati . . .«

Nasmehnila sem se bolešno in odšla.

Saj kadar je človeku najhuje, bi se nasmejaj. V tem smehu je brezizrazna boleost . . .

Pri pokopaliških vratih sem se ozrla. Zazdelo se mi je, da je mati šepnila. Njen spomin me je spremil do vrat, tu se je poslovil in vrnil. V me pa je prišel mir.

Svetlejša se mi je zdela soba, ko sem stopila vanjo. Skrb v tetinih očeh je izginila in samo ljubezen sem videla v njih. Še bolj topel je bil materin pogled, s slike na steni.

In v meni je bilo lahko in svetlo in mirno in lepo, kot bi prišla od izpovedi . . .

Naše mm. uršulinke in druge vzgojiteljice.

Metoda S.

Naravno je, da se s hvaležno ljubeznijo spominjamo ob vsaki priliki svojih mater. Saj so nam dale življenje in še nebroj drugih dobrot, katerih nikdar ne more preceniti in ne povrniti zemski otrok. Navadno se jih zaveda nekoliko bolj šele tedaj, ko mu Bog za vedno odpokliče njo, ki je nenadomestljiva — dobro mater.

Ko pojemo slavošpeve svojim telesnim materam, pa vse le prerade pozabljamo nje, ki so nam dale za življenje izobrazbo: naše redovne in svetne vzgojiteljice-učiteljice.

Mislím, da govorim mnogim »Vigrednicam« iz srca, ako izrekam prísrečno zahvalo in globoko spoštovanje posebno naším redovním vzgojiteljicám, ki so zadnja leta prestale toliko zapostavljanja in omalovaževanja, ki pa zato nič manj vztrajno ne vrše svojega poklica. Kakor marljive čebelice grade dalje tiho, a veliko delo ljudskega prerorenja.

Ako je resnica, da en sam dober vzgojitelj vtisne celemu rodu pečat svojega vzgojnega dela, koliko več dosežejo šele redovne šole, kjer klešejo številne vzgojiteljice leta in leta na mladih značajih, da jih končno razpošljejo po širnem svetu. Viharji, ki se zlasti ob njihovem vstopu v življenje zaganjajo vanje, jih le utrdijo in še bolj obrusijo, da kažejo pravo smer tudi šibkejšim.

Ko bi vsak naš redovni zavod poslal vsako leto samo en tak značaj v svet, koliko zaslug bi si tekom svojega obstoja pridobil za javni blagor; saj vemo, da močni značaji z magnetično silo privlačijo za seboj večino.

Zaman bi bil moj trud naštetí vse dobrote, ki izvirajo iz naših zavodov za javnost in posameznika, zato se omejim kar na eno posebno očividno. — Največji revež je otrok, ki v zgodnji mladosti izgubi mater ali očeta ali celo oba. Vse bogastvo, katero sta morda zapustila siroti, ne more nadomestiti izgube. Kaj pa naj rečemo šele o otrocih, ki so podedovali samo ubožstvo! Vsakemu so napoti, povsod so tujei. Ako pa je taki siroti sreča mila, da pride v zavod k usmiljenim redovnicam, najde v njih nove matere, ki kot prave matere skrbje zanjo. S požrtvovalno, nesebično ljubeznijo jo priklenejo nase. Postane jim vdana in hvaležna gotovo za vse življenje. Za take je zavod res pravi dom. Morda se bodo povzpeli celo tako visoko, da bodo posvetili svoje življenje revščini, devištvu in pokorščini, sledeč na poti k sreči svojim vzornim vzgojiteljicam.

Skríto redovno življenje je vsekako trdo in v naših, idealov bornih časih, naravnost nepojmljivo za navadne posvetnjake. Gotovo pa redovnim osebám blaži njihovo, odpovedi polno življenje zavest, da so premnogim svojim varovancem res prave matere, enako kot telesnim materám pomaga uprav materinska sreča, da s smehom na licu in srečo v srcu prinašajo najtežje žrtve.

Zemska sreča žene obstoji pač v materinstvu, pa bilo telesnem ali duševnem.

Zdrava, roža Marija

Košnja.

Slavko Savinšek.

(Dalje.)

»**M**arija, zakaj si ravno napram meni taka?« prisede Jernej k Mariji.
»Samo podiš me stran, kadar se ti hočem približati!«

»Česa pa iščeš pri meni? Saj imaš vendar drugo dekle, ki te ima rado in ki rado vidi, če si pri nji. In bolj ti je všeč, ko jaz, ki sem mrzla in te odganjam!«

Poglej, Marija, ali je treba, da je med nama tako? Ali se kdaj spomniš, kako je bilo lepo do časa, ko si me pahnila raz okno? Glej, že otroka sva se imela rada, bila sva skupaj vedno kakor brat in sestra. In pozneje! Ali sem se morda motil, ko sem mislil, da me ljubiš, da boš enkrat moja žena?«

»Jernej, Angelico imaš, ki te ljubi. Čemu mi govoriš o teh stvareh? Bilo je, pa ni več!« V srcu pa ji je udarilo, kakor bi se bila utrgala struna in počila.

»Dobra je Angelica in včasih jo imam rad. A le včasih! Kakor hitro pa zagori v meni spomin na tebe, Marija, je ne maram in najrajši bi jo udaril, da ni ženska!«

«To ima v zahvalo, ker te tako ljubi!«

»Ne tajim: ni lepo, kar delam včasih ž njo. A kdo je kriv temu? Mar samo jaz? Ali ne tudi ti? Veš, kako te ljubim, pa me pehaš od sebe in mi druge kažeš, češ: glej jih, te-le ljubi, mene pa pusti! In tvoj pogled je takrat čuden, nemiren. Roka tvoja je mrzla in besede nimaš tople zame. Včasih sem prepričan, da me ljubiš, toda drugič se mi vidiš preponosna, previsoka zame? Kaj je prav? Marija, daj, povej mi, Marija! Ali ne vidiš, kako je v meni, odkar si taka z menoj?«

V Mariji je gorelo. Ali na zunaj je bila še vedno led. A že ji je segal notranji plamen po vratu in v roke ji je silila toplota, ki ji je bila v svoji sili neznosna. Slike so vstajale v njej, spomini so jo dušili. Toda še je bilo moči v njej!

»Zakaj mi ne odgovoriš, Marija?«

»Saj ti nimam kaj! Ali ne uvidiš? Ne veš, da je Angelica, ki te ljubi; njej si obljubil, da jo vzameš za ženo? Pa meni zdaj vse to pripoveduješ!«

»Marija, povej mi, ali me ljubiš, ali ne!« je privrelo iz fantovih prsi kakor prošnja in prikrita grožnja obenem.

»O, bil je čas, ko sem mislila, da te ljubim, da te bom mogla ljubiti!« je lagala Marija, da uduši v sebi ogenj, ki že žgè. »A sam si kriv, če ni v meni več tega. Zakaj si hotel od mene s silo take ljubezni, ki ti je dati ne smem?« In zopet je zrastle v njej moč v spominu na ustnice materine, ki so ji govorile kot oni večer v sobi: Blagor njim, ki so čistega srca!

Obmolnila sta. Jernej se je zastrmel v potok, ki je brzel mimo njiju, kakor da ni na svetu nobene boli, nikakega trpljenja: tako veselo in brezskrbno. A nad mladima dvema se je sklanjala rdeča skrb in bolečina, kakor vrba nad veselim potokom. V njunih srcih ni bilo veselih potokov; morje je bilo v njih, grenko morje spoznanja in kesanja, morje bolesti, in sladkost ljubezni je večala trpkost.

V Jerneju se je razklalo na dvoje. Očital si je, da ima Marija prav. Ali vendar, tako jo ljubi! Ali je kriv on, če v njemu kri gori in se ne zna premagovati? Spomnil se je nazaj na čas, ko je bil doraščal v fanta. Že takrat se je včasih, ko sta bila z Marijo skupaj, prevrnilo nekaj v njem, da je samo kakor v snu čutil, da je nekaj skrivnostnega, neznane, ki ga z neznansko silo vleče k ženski. A ni vedel, čemu. Ko je dorastel, mu je zrastle tudi spoznanje. In premagoval se je vedno. Če se ni obvladal, mu je bilo potem žal. O, ko bi bila vsa dekleta taka, kakor je Marija, potem bi laže premagoval ono skrivnostno silo v sebi, ker ga je bilo sram in ker bi bil rad imel dovolj moči od njih. Tako pa so dekleta sama v njem podžigala strast, da se včasih niti vpričo Marije ni mogel premagati. In čim bolj je bila Marija mrzla, čim bolj se mu je odtegovala, tem huje je grizlo v njem in mnogokrat je menil, da mu razžene srce in zapali možgane.

Danes pa je bilo jasno v njem in zavedal se je krivice, ki jo je bil Mariji storil in v srcu ji je pritrjeval, ker ga je bila pahnila skozi okno. O, že tedaj, ko je srečno padel na mehko gredo in se mu ni zgodilo nič hudega, se je domov grede zavedal svoje krivde in skoro si je

bil tiho želel, da bi si bil kaj žalega storil, ker vedel je, da bi mu bila Marija v tem slučaju odpustila, on pa bi vedno nosil s seboj spomin svojega greha, svoje strasti in laže bi se premagoval ob tem spominu. Tako pa se je je bal in navezala ga je nase Angelica z vdano ljubeznijo. Često se je zavedal, da oba z Angelico drvita v prepad, ki mu ni vedel dna. Ali moči ni imel, da bi zadržal svoj in njen pogin na dnu tega prepada. Zato ga je vedno in nehote vleklo k Mariji. In stokrat je bil že sklenil, da napravi konec razmerju z Angelico ter se vrne k Mariji, da se poboljša in jo ljubi pošteno, dokler ne bosta mož in žena. A ni imel ne poguma, da bi bil Marijo poiskal, ne prilike, ker se mu je Marija izmikala, kjer koli je mislila, da bi bila mogla priti skupaj.

In danes, v tem trenutku, je čutil, da je zmagala v njem Marija nad strastjo. Dalje ni mislil: ta edini trenutek ga je objel vsega in vse se mu je videlo možno. Tudi sklep, postati dober in v občevanju z Marijo pošten, da je vnovič ne užali.

Roki, ki je vanji tiščal svoj obraz, sta se mu razklenili in tiho in vdano je pogledal Marijo. In je videl: tudi Marija je ravnokar dahnila iz zamisli strmenja vase, tudi njen obraz je spreletel mehak smehljaj in toplo je zavélo iž nje proti njemu, kakor bi se bile njegove in njene misli našle in strnile v most, ki naj znova premosti prepad, ki je zapiral pot med njim in njo.

Nehote je segel po njeni roki. Ni mu je odtegnila.

»Marija, ali mi moreš odpustiti, da sem bil tak? Glej, vem, nisem ravnal prav, vem, da sem te žalil. Ali, odpusti mi, če mi moreš! Bodi dobra z menoj, da se rešim in se tvoje kreposti naučim! Ali hočeš?«

»Jernej, ko bi ti mogla verjeti? O, ko bi smela!«

Tudi v njej je ihtela bolest, bolečina zatirane ljubezni, bolečina premagovanja. O, kako je imela rada Jerneja, rada z vso silo mlade duše! A bala se ga je in ni vedela, naj mu li verjame, da se bo poboljšal in jo ljubil pošteno? In ko je Jernej topleje stisnil njeno dlan, se ni branila. Šaj je tako težko premagati lastno ljubezen, ki je zajela vsa čuvstva, vse misli, ko je duša ob obljubi poštenosti mirna in se nima bati greha.

Na Angelico ni pomislila v tem hipu. Vso jo je premagala sladka zavest: Jernej, ki ga tako ljubiš, ki samo zanj živiš, odkar se življenja zavedaš, ta Jernej je obljubil, da bo drugačen, da te hoče ljubiti pošteno! In prosil te je, da mu pomagaš, da se bo mogel premagovati in se pri tebi naučiti lepe in čiste ljubezni, — se ji je dobrikalo. Tako je zrastle v njenem srcu ono drugo in prerastle prvo, ki je bilo prej močnejše: da je zavest pomoči, predvsem pa upanje čiste in poštene ljubezni poseglo z dolgo, močno roko po nezaupanju, neveri v moč sklepov in v bojazen čutne ljubezni ter vse to preseglo s svojim mladostnim klicem.

»Ali me boš mogla ljubiti, Marija, četudi sem bil doslej nevreden tvoje ljubezni in sem te žalil,« jo je mehko božalo in ji seglo v srce tako globoko in tako proseče.

»Glej, Marija, veroval sem, da me ljubiš in vedel sem, da mi odpustiš,« ji je govoril, ko mu je stisnila roko močnejše in mu ni nič odgovorila na vprašanje. »Veroval sem, ker sem te tako ljubil! Zdaj bom čisto drugačen. Ker vem, da bom le pri tebi in s teboj srečen, da mi boš le ti to, kar mi ne more biti nobena druga: da mi boš samo ti moja Marija, moja sladka Marija, ki je edina, ker je tako lepa in moška in ponosna, a ljubi tako, kakor ne ljubi nobena!«

Tako ji je tiho govoril. Vso so jo prevzele misli na srečo in upanje sladke ljubezni ji je objelo čute, da ni opazila, kdaj se je Jernej pri-maknil k nji. Začutila je, da ji je pobožal lase in pritegnil k sebi njen

obraz. Zameglilo se ji je pred očmi in kakor bi bil sladek spanec objel vse ude, ji je bilo. Kakor rdeč nagelj je zagorel na njenih ustnicah poljub. S silo se je iztrgala iz hipne omame in pahnila Jerneja od svojih ustnic.

V tem hipu je v grmovju za njima zaihtelo tako strašno, da ji je šlo skozi mozeg in kosti. Oba sta skočila pokonci in Jernej je planil v grmovje kriku naproti, Marija za njim. Bila je Angelica, ki je prišla tja v hipu, ko je Jernej poljubil Marijo. Zakričala je in zaihtela in se zgrudila nezavestna.

Rožni dom

Mati v Rožnem domu.

Francka Tolminčeva.

Ko sem rasla iz otroka v mladenko in mi je polnilo dušo nerazumljivo hrepenenje in čudne želje, se mi je včasih porodilo vprašanje: »Kaj pa, če bi tudi ti imela tako imenitno mamico, ki bi te oblačila le v svilo in bi te vodila po vseh zabavah in bi ti izpolnila vsako, komaj porojeno željo?« Toda samo za hip. Sama pred seboj sem se sramovala teh pregrešnih misli in srce je vpilo: »Ne, ne kaj takega; saj je vendar na vsem svetu samo ena, edina: — moja mamica!«

Potem pa sem se zamislila: »Kateri trenutki v mojem preteklem življenju so bili najlepši?« Vedno in vedno sem morala odgovoriti: »Vsi lepi in solnčni spomini so zvezani s spominom na mamičin smehljaj.«

Ko sem, majhen otrok, klečala pri jaslicah in gledala Jezuščka, je bila moja najiskrenejša molitev odpevanje: »Češčena bodi Mati ti, ki Jezusa rodila si...« Nisem čutila, da klečim na tleh; roki sem tesno sklenila in srčno želela le eno: da bi ja do doma ne pozabila besedila in napeva. — Toda moj spomin je bil še tako šibek. Pevci na koru so spremenili odpev, meni pa je prejšnji ušel iz glave.

Doma pri gorki peči nas je čakala mamica. Ogrela nam je premrzle ročice v svojih dlaneh, potem pa poprašala po vtisih iz cerkve. In smo otroci drug za drugim začeli, a nihče ni zmožel one lepe pesmice, katero so pevci peli. Mamica se je nasmehnila, potem pa zapela s toplim glasom: »Češčena bodi Mati ti...« Malčki smo se čudili: »Naša mama zna vse« — in kmalu je donela iz otroških grl božična pesmica.

Nekoč pa je bilo vse okrog mene temno. Ležala sem, pa sem se komaj tega zavedala. Nobene želje nisem čutila, za vso okolico sem bila popolnoma brezbrizna. Tedaj se je iz te megle sklonil nadme mamičin obraz; solze so ji lesketale v očeh, padale so na moja lica... »Francka, g. katehet pridejo k tebi, Jezusa bodo prinesli.« To se mi je zdelo popolnoma umevno, le maminih solz nisem mogla razumeti. Vprašala bi jo bila, pa sem bila tako trudna; kar spala bi bila... — Pa so me vzbudili solnčni žarki, ki so se igrali na moji odeji. Mamica je bila spet pri meni: smejala se je in šalila in me ljubkovala. Pravila mi je, da sem bila bolna in da so se bali zame. Pa so bili zdravniki preveč črnogledi; kmalu se bom spet igrala in bom hodila v šolo. Odslej je bila ona vedno pri meni. Nikdar ni bilo prezdodaj ali prepozno, da bi ne bilo zame pripravljene tečne hrane; nikdar ni odrekla, kadar sem hotela ob njeni roki poskušati korake po sobi. — Na tihem pa sem se čudila: »Saj vendar še nikdar nisem opazila teh srebrnih niti, ki prepletajo mamine lase!«

»Kako bi bila jaz hvaležna svojim staršem, ako bi mi mogli pre-skrbeti tako vzgojo,« tako je vzdihnila mama, ko je pripravljala zame opremo, da odidem v samostansko šolo. Jaz pa sem sprejemala vse tiste darove, kot nekaj samoposebi umevnega. Še na bridkost slovesa nisem mislila, tako silno je bilo v meni hrepenenje po šoli, po novem življen-skem načinu. Le takrat, ko so me pri odhodu starši pokrižali z blago-slovljeno vodo in mi želeli sreče in božjega blagoslova v tujini, se mi je storilo milo. Mama pa še sedaj včasih pripoveduje: »Še nikdar mi ni bilo tako hudo kot tisti dan. Ko je s. vratarica zaprla vrata, sem kar stala in čakala in sem mislila, da te vsekakor moram še enkrat videti. — Ne vem kako, znašla sem se v samostanski cerkvi in tam sem dolgo, dolgo jokala. — Sama sem se vrnila domov in vsem nam je bilo tako dolgočasno.«

* * *

Čez leta sem se vrnila iz samostanske šole. Pomagala sem doma mami in sem bila njena ljubljenska. Z mamino ljubeznijo pa so rasle tudi moje želje in moja ničemurnost. Ni mi bilo dovolj, da so ob vojnem času starši skrbeli za vsakdanji kruh; v svoji objestnosti sem potožila mami: »Sosedova Ivanka ima pa toliko novih oblek; jaz moram pa nositi vedno isto krilo.« Še dobro vem. Kakor bi jo bilo sram, je mama zardela in me potolažila: »Potrpi, otrok! Še za vsakdanji kruh atek v teh hudih dneh ne zasluži. Saj bodo prišli boljši časi; takrat boš tudi ti izbirala obleke.« — Sram me je bilo, da sem rekla one besede. Tako rada bi se bila sklo-nila in poljubila udelano roko. Srce je čutilo: »Večje bogastvo kot vse drugo je mamica.« Zato ji je priseglo ljubezen, ljubezen in hvaležnost.

* * *

Pri sosedovih je bila svatba. Tudi z mamino sva bili med povabljeni. Pri mizi so naju precej ločili, tako da se nisva mogli zanimati druga za drugo.

Proti večeru se je godec spozabil in je začel dvoumno govoriti. Ne-kateri so se zasmeli. Tisti hip so se srečale mamine in moje oči. Tako proseče-resno me je pogledala, da sem ji čez mizo hotela seči v roko in jo potolažiti: »Brez skrbi bodi, mamica! Dokler me bo čuval tak zvest kerub, kakor so tvoje oči, ne bo nič umazanega prišlo v mojo dušo.«

* * *

Mama je meni in vsej družini vse: prijateljica, svetovalka, pomoč-nica. Dočim ona prva vstaja in zadnja lega k počitku, vsem drugim vedno priporoča: »Skrbite za zadosten počitek, varujte si zdravje!«

Včasih se vprašam: »Ali niso prevelike skrbi in dolžnosti, katere vsak dan z veseljem opravlja mama? Kje neki ta šibka ženska dobiva potrebnih moči?« Vprašanje pa ni potrebno. Saj jo vidim, ko vsako jutro prižiga lučko pred sliko Marije Pomočnice; saj vsak dan skupno molimo njeno najljubšo molitev: »Spomni se, o premila Devica...«

Kdor spoštuje svojo mater, je kakor tak, ki zbira zaklade.

Sirah.

Materine solze.

Kranjec M.

Ob mizi je slonela mati. Obraz je skrivala v dlani in jokala. Hči Ančka je pospravljala posodo z mize. Pravkar so po-večerjali. Družina se je razšla. Hlapci so šli vasovat, dekle pa spat. Janez, Ančkin brat, je odžvižgal v gostilno na ples. Ančka se je jezila na — mater.

Tudi ona bi rada šla, oziroma bi morala iti, ker je obljubila, da pride. Tudi drugekrati je hodila in ni vprašala matere. Ko se je stemnilo, je šla, da je ne bi ves svet videl. In danes? ... Mati joka ... Pa čemu se joče? je vprašala Ančka samo sebe in se prisiljeno nasmejala. Pa prav danes. Malo se vendar sme razvedriti, saj že pol leta ni bilo veselice. Saj je prej tudi obiskovala plese in mati ni jokala in ji ni nikoli ničesar rekla; seveda, ker je Ančka ni vprašala. Danes pa ... Če bi vstala in zapovedala: »Danes mi ne greš nikamor!« bi se Ančka ne menila mnogo za tako prepoved. Razvajeno je bila vzgojena in še z mezincem ni ganila, če jo je mati kregala. Vstran se je obrnila, se nasmejala in še zapela.

Jok jo je pa zadrževal, da ni mogla praga prestopiti.

— Čemu jočete? je vprašala mater in obstala pred mizo. Saj nisem več otrok. Glas se ji je tresel, ko je nadaljevala:

— Malo se vendar smem razvedriti. Prej mi niste nikoli branili iti.

— Bojim se zate! Materin glas je bil tih, proseč in se ji je tresel v bojazni pred nečim neznanim.

— Haha! se je zasmejala hči hripavo. A ta smeh ni bil več tisti, kakor prej, razposajen in brezskrben, bil je težak in povprašujoč.

— Bojim se zate in za tvojo nedolžnost, je rekla mati glasneje, nato pa zopet skrila obraz v dlani.

Ančka se je sesedla na stol in se zamislila ...

Stroge besede storijo človeka zakrknjenega, leskovko mladina pomni, dokler jo čuti na svojem telesu, solze pa ganejo še tako propadlega človeka, zlasti pa materine solze.

Zunaj je bila tišina, ki jo je pretrgalo zdaj pa zdaj zateglo pasje lajanje. Iz gostilne so se slišali pretrgani glasovi gosel in pa razbrzdano petje pijancev je donelo tu sem.

Vse to ni motilo Ančke, ki je kakor okamenela sedela na stolu. Razločno je bilo slišati godbo mačka, ležečega na peči.

Ančka pa je premišljevala materine besede. Še nikdar ni tako globoko mislila, kakor tedaj. Nenadoma je vstala. Obraz ji je čudovito žarel in na njem se je brala neka odločnost in trdna volja. Oči je imela solzne in za temi prvimi solzami jih je tičalo še več. Bogue, ali solze onemogle jeze, ali pa solze kesanja?! ... Obstala je pred materjo.

— Mati? — Mati se je skoraj prestrašila. Dvignila je trudno glavo, odprla usta in zinila nerazumljivo besedo. Ni mogoče, da bi jo hči klicala s tako mehkim glasom, ko prej ni rada tega imena izgovarjala. Ta klic je bil podoben otroškemu klicu, ko prvič zakliče mater. Da, otroški glas je bil to, proseč, poln ponižnosti, vdanosti in kesanja.

Mati se ni mogla načuditi; pogledala je hčerko, katero tako ljubi, a hči ne pozna te ljubezni in je ne zna ceniti.

— Mati! Ne grem nikamor! Pri vas ostanem.

— Ne greš? se je začudila mati, nato pa razprostrla roke in hči se je stisnila tesno k nji.

— Mati, odpustite!

Mati pa že ni vedela več za razžaljenja. Vse se ji je zdelo, kakor v

sanjah in pomislila je: — Saj moja hči ni bila hudobna. Otrok je še bila, sedaj pa je postala dekle.

Ančka je vedela, da ji mati odpušča. Katero srce pa more tako hitro odpustiti, kakor materino?! In to jo je še bolj bolelo. Ali je zaslužila, da jo mati sprejme v svoje naročje brez hude besede? ... Bridko je zajokala. Tu, na materinem srcu je zavetje, tu je sreča, za katero dosedaj ni vedela, dasi ji je bila vsak dan pot do nje odprta. Ona, grešnica, pa je iskala sreče in veselja v slabih družbah, kjer biva le na videz, v resnici je pa ni. Tudi gostilne ji niso bile neznane. Zabavala se je na različne načine, za mater se še menila ni. Bogve, če mati ni prejokala vse ure, ko je ona okoli hodila? Morda je že prelila za njo morje solza. To je greh, ki si ga ne bo nikoli odpustila. Žalila je mater, tako dobro, blago in ljubečo, kateri je dal Bog vse dobre lastnosti krščanske matere. Ali se ne bo ta greh nekoč nad njo maščeval?

— Ančka, vse je odpuščeno! Ne joči! je rekla mati in jo je poljubila na čelo. — Spat pojdi! Trudna si. Pa k Materi božji moli, da te bo varovala ...

Ančka je šla v svojo sobico. V kotu je stala Marija, z Jezusom v naročju. Ko je bila Ančka še majhna, ji Jo je mati prinesla. Napravila ji je oltarček, ki ga je Ančka dolgo krasila s cveticami, a ko je doraščala, je pustila oltar v nemar. V posodah so stale posušene cvetice še od lanskega leta in prah se je nabral na oltarčku.

Pri slabi svetlobi je osnažila oltarček prahu, suhe cvetice pa je zamenjala s svežimi z okna. Zdelo se ji je, da se ji je Mati božja prijazno nasmehnila. Ančka je zopet zastokala. Ali ni tudi Mater božjo bolelo, da Jo je pozabila, opustila cvetice in ni klečala pred Njo vsak večer.

Padla je na kolena, se naslonila na stol in se razjokala. Nato je pa vroče molila dolgo v noč, dokler ni trudna zaspala ...

Tudi mati je dolgo molila. Srce je bilo polno veselja. Vse se je izvršilo skoraj preneglo in skoraj je dvomila, ali niso bile sanje, ki rade varajo. Molila je do polnoči ...

Ko je drugega dne zasijalo solnce skozi okno v Ančkinu sobo, so zlati žarki objeli Ančko, naslonjeno na stol, kjer je pred dvema urama zaspala. Težki kostanjevi lasje so ji ležali razpleteni po vsem hrbtu in viseli do tal. Na licu ji je pa igral blažen nasmehljaj.

Mati je prišla v hčerino sobo, če je že vstala. Hodila je po prstih, da je ne bi motila, če še spi. Tiho se ji je približala in jo poljubila na lase. Hči se je zganila, odprla oči in se nasmejala materi.

Od tedaj so krasile Marijin oltar najlepše cvetice in Mati božja se je prijazno smehljala Ančki in jo blagoslavljala ... Srečna med srečnimi ...

Vigrednica - gospodinja

Drobei iz gospodinjstva.

Kako pripravljamo jedila. Mnoga živila moremo uživati šele, ko jih primerno pripravimo. Naša prebavila morejo le malo živil prebaviti takih, kakor nam jih nudi narava; zato živila uživamo kuhana, pečena in začinjena z raznimi dodatki in dišavami, le malo pa sirovih.

Pravilna priprava stavi na gospodinjstvo sledeče zahteve:

1. da pripravlja jedi na tak način: ki re-

dilne snovi kolikor največ mogoče varuje in ohrani;

2. da jim s pripravo pomnoži in ublaži okus;

3. da s primerno pripravo pospeši prebavo.

Od živil je odstraniti kolikor mogoče vse, kar je neprebavljivega, paziti pa je pri tem, da ne trpe redilne snovi.

Sadje, krompir, repa in podobno ima prav pod lupino (zunanjo kožico) plast beljakovine in masti; da se ta ohrani, je treba lupiti zelo

tenko. Tudi moka druge vrste je redilnejša četudi ni tako razčiščena in razpihana. Rumeno jo dela baš rastlinska beljakovina. Mnoga živila pred uporabo umijemo ali operemo. To je pa treba napraviti hitro, pa vseeno temeljito; če bi namreč pustile dalje časa v vodi, bi izgubila mnogo najredilnejših snovi, pa tudi na okusu. V vodi pustimo dalje časa le taka živila, ki imajo slab duh, ali ki so preveč nasoljena, n. pr. suho meso. — Sočivje grah, lečo, fižol, suho sadje operemo in namočimo, da se zmečha. Vode pa, v kateri smo sočivje namakale (mehčale) ne smemo več odliči, ker je sočivju odtegnila že mnogo redilnih snovi, ki bi tako ne prišle človeškemu telesu v korist. Jedila so bolj sočna in okusna, če vodo, v kateri jih kuhamo, že takoj, ko denemo kuhat, osolimo, le stročnice osolimo pozneje, ker se drugače nerade kuhajo.

Jedilom pa moramo ohraniti tudi vse tisto, kar je za oko, nos in jezik prijetno, ozir. odstraniti, kar bi utegnilo neprijetno vplivati.

Da zadovoljimo oči, skrbimo pri pripravljanju jedil na največjo čistočo in snago. Pečemo in kuhamo, če le mogoče, v pokriti posodi, ker bi drugače izpuhtel oni prijetni vonj, ki tako dobro vpliva na nosni živec. Odstraniti pa moramo seveda neprijeten in slab vonj (smrad). Meso, ki se je usmradilo, potegnemo parkrat skozi plamen, ki mu odvzame ves smrad; potem ga še operemo v vodi, ki je pomešana s kisom. Zelju, repi, stročnicam in drugemu sočivju odvezamemo neprijeten duh, če je poparimo, prvo vodo odlijemo ali da kuhamo v odkritem loncu.

Za prijeten okus nekaterih jedil skrbimo, ako jim po potrebi dodamo raznih dišav, ki vzbujajo tek, dražijo sluznice na jeziku, ki

so sedež okusnega živca in obenem tudi pospešujejo prebavo.

S pravilnim pripravljanjem pa postanejo jedila tudi lažje prebavljiva. Krompir, repo in sadje lupimo in razrežemo. Grah, fižol, lečo moramo zaradi težko prebavljive kožice zelo mehko skuhati. Meso kuhamo v kolikor mogoče velikih kosih, a ne pri prehudem ognju in tudi ne predolgo, ker se sicer beljakovina strdi in je potem neprebavljiva.

To so nekatera kratka navodila za pripravljanje jedil. Vsaka gospodinja, ki jih vpoštevata, skrbi istočasno tudi za zdravje, zadovoljnost in blagostanje družinskih članov. Napačno mnenje, da morajo biti jedila le tedaj lepo in okusno pripravljena, kadar imamo goste, moramo v blagor naših družin iztebiti.

Za oči in roke.

Današnja vzorčna pola obsega ponajveč predloge za srajce, modrčke in bluze. Zgornji dve predlogi na vsaki strani velikega monograma — ki je namenjen za rjuhe, brisače, blazine — sta risbi za srajco (hlače), modrček, oboje v rišelje-delu, leva tudi z luknjicami okrašena. Na levo v sredi je zopet vzorec za isto porabo v polnem ali stebličnem vvodu. Dalje na desno v sredi in na levi spodaj do srede sta polovici vzorca za okraskes rjuhe, blazine ali brisače, tudi zastora ali prta. Zgornji je mišljen v rišelje in polno, spodnji pa so polnem ali steblič. V spodnjem desnem kotu je bordura v rišelje in z luknjicami, pripravna za zastore ali kaj podobnega. Vmes je, poleg velikega, raztresenih še sedem monogramov.

Vzorčne pole ustavimo z aprilom vsem onim, ki niso poravnale dosedanjih računov.

Organizacija

Iz orliške centrale.

Podzvezni svet Orliške podzveze bo na tiho nedeljo, dne 21. marca. Podzvezni svet tvori srenjske predsednice in članice predsedstva. Predloge, ki naj bi se o njih obravnavalo, je poslati predsedstvu osem dni pred podzveznim svetom. Dnevni red podzveznega sveta objavi predsedstvo z okrožnico.

Materin dan. Vse krožke nujno prosimo, da posvete 25. marec našim materam. Sestre Orlice praznujejo itak ta dan svoj orliški praznik, ki je posvečen naši nebeški Materi. Prav umestno je, da združijo to proslavo s praznovanjem materinega dne. Drugi veliki in močni narodi (Amerikanci, Angleži, Nemci, Italijani) že celo vrsto let praznujejo ljubke materine dneve. Mehki po svojem srcu, znajo najti tudi izraza za lepa in nežna čuvstva, ki jih goje za mater. Slovenci smo znani kot močni in trdi, smo ljudje dejanj mnogo bolj

kot pa čuvstev in zato pod trdo zunanostjo skrivamo vso mehko bo našega srca. Toda naši pesniki in pisatelji: Medved, Meško, Cankar, Sardenko i. dr. so nam zapisali toliko lepega o materi, naši zlati slovenski materi, da bi bilo nedopustno, če bi me dekleta ta dragoceni slovstveni zaklad pustile skrit, zaprt v knjige. Sestre, nas vseh, ki smo našim materam najbližje, sveta dolžnost je, da 25. marca ob materini proslavi, ki je obvezna za vsak krožek, odgrnemo zastor izpred slovenske poezije, ki je posvečena materi, naši slovenski materi.

V Rim! Mednarodna zveza katoliških telovadnih organizacij v Parizu, katere član je tudi JOZ, kliče vsa včlanjena društva na veliko mednarodno slavnostno prireditev v Rim, in sicer 3., 4. in 5. septembra, katere pokrovitelj je sv. Oče papež Pij XI. V veli-

kem številu prihite te dni v večno mesto bratje in sestre iz Češkoslovaške, Francoske, Belgije, Švice in drugod. Zato pozivamo sestre Orlice, da se v čim obilnejšem številu vabilu odzovejo. — Pot bo trajala devet dni: v ponedeljek 30. avgusta zjutraj odhod iz Ljubljane, povratek 7. septembra zvečer. Med potem bomo ostali en dan v Assisi, kjer se letos z velikimi slovesnostmi obhaja 700letnica smrti sv. Frančiška; dalje v Florenci in nazaj grede v Benetkah. — Cena za vožnjo, prehrano in stanovanje je določena za člana ali članico v kroju Din 1100, za druge Din 1250; sestre Orlice imajo isto ugodnost kakor bratje Orli. Kako se bodo

Orlice udeleževale pri sprevodu in telovadbi, bomo objavili v okrožnicah, v Vadi-telju in v Vigredi. — Priglasil se sprejemajo do 15. marca in je istočasno s prijavo vplačati prvi obrok v znesku Din 200.

Kateri krožek bo razprodal največ srečk za Stadion? Najpridnejše objavimo v Vigredi.

Mohorjeva družba. Dolžnost vsake članice je, da povpraša po vasi, pri sosedih, prijateljih in znancih, če so si že naročili Mohorjeve knjige za l. 1927.

Z aprilom ustavimo Vigred vsem onim naročnikom in naročnicam, ki za l. 1926. še niso plačali nikake naročnine.

Sestre sestram.

Iz Doba: Tukaj smo dne 15. dec. 1925 pokopali prvo naročnico Vigredi — Pavlo Borštnarjevo. O njeni nenadni smrti ste brale že v „Domoljubu“ ali „Slovencu“. Tu naj le omenim, da se je prerano umrla Vigred tako priljubila, da si je o predlanskem božiču izposodila naročnino zanjo, da bi ne zamudila kake številke. Čeprav zaposlena od jutra do večera, je vendar našla časa za oddih ob topli Vigredi. Upajmo, da sedaj že uživa večno lepo vigred — nad zvezdami. A. G.

Krožek Šmartno pri Slovenjgradu. Šele drugič se oglašamo v tem kotičku, in vendar že nekaj let sem gorimo za orliške ideje, kar priča vneto organizatorično delovanje in dobro uspeli nastopi. Še živimo, se gibljemo in ne bomo umrle, saj stopa po naših stopinjah čvrst naraščaj, čigar srca drhtijo navdušenja. Tudi tekme so nam silno pri srcu. Vsako leto se pripravljamo na nje z vso ljubeznijo. Ni čuda, da smo si že tolikrat priborile prvo častno diplomu. Upamo, da nam tudi to leto ne izostane. Tako bodo še pozni rodovi z občudovanjem gledali naš lep društveni dom, čigar stene dičijo mične podobe, simbol dekliške delavnosti. Bog živi!

Francka Kacova.

Dekliški krožek Orehek-Cerkno, Italija. Drage čitateljice nam tako priljubljene Vigredi! Morda ne veste, da tudi pri nas živi „Dekliški krožek“. Skromno je sicer naše gibanje, ker nas je malo, samo 14, vendar

se z veliko vnamo udeležujemo tedenskih dekliških sestankov. Na sv. večer smo priredile lepo medsebojno božičnico: vsaka članica s svojo deklamacijo, s petjem lepih božičnih pesmi pred jasicami in ob božičnem drevescu, ki nam je nudilo lepih domačih darov, za katere so prispevale vse članice in tudi nekateri člani izobraževalnega društva. Tako smo proslavile prvi božični večer odkar obstoji krožek in potem skupno odšle k polnočnici. Tajnica.

Loče pri Poljčanah. Z veseljem se zbiramo vsak mesec po dvakrat k dekliškim sestankom, kar je za nas najboljšo razvedrilo. Pri njih nastopamo z različnimi predavanji, deklamacijami in s petjem. Telovadbo smo imele v letnem času vsako nedeljo, a sedaj v zimi se je morala radi neprimerne prostora prekiniti.

Krožek dosedaj šteje 19 članic. Pa žal, da je nekaj takih med nami, ki se ozirajo na vsako zabavljico naših nasprotnikov.

Drage sestrice, ne bodimo tako omahljive in ne dajmo se omajati vsakemu pihljaju vetriča!

„Bodimo močne v Gospodu, otmimo se sužnosti sveta! Iščimo, sestre, si svobode prave, množimo dušnih si vrlin, naš duh naj dviga v jasne se višave kot orel jasnih visočin“.

Bog živi! Franica Krajnčeva.

Drobiž

Uredniška molčečnost.

Ker je današnja številka posvečena materi, so morala izostati nadaljevanja „Samoljubje in ljubezen“, „Arhitektura ali stavbarstvo“ in „Jurčki“, kar se bo vse v aprilski številki nadaljevalo.

Nadin Nevenko. Nekaj vidite danes objavljenega, drugega ne morem porabiti, ker bi bilo treba vsebinsko in oblikovno precej pre-delati, a zato nimam časa, niti Vašega dovoljenja. „Sanjal sem“ vse preživo opisuje, da

bi bilo res verjetno kot sanje. Ali se Vam ne zdi, da je preveč pridigarskega tona v črtici? Dejanje samo in oblika mora biti taka, da prime, ne da bi bilo treba šele dokazovati, moralizirati. — Ocenjujte svoje proizvode kakor bi bili tuji, potem sami izsledite vse hibe in jih potem skušajte odpraviti! Bog živi!

Angelik. „Sam“. Vse se giblje, hodi in prihaja; velik nemir in pesmi: ko že vse kipi in vre, duša še spi. Naslov pesmi pove že dovršeno dejstvo, a zadnja vrstica pesmi pove, da si duša šele zaželi „veselja samotnih ur“. Pravopis! ustaja = vstaja. — „Sonja“. Dejanje, ki se je prej zgodilo, opisujete v sedanjiku, ono, ki se je pozneje zgodilo, v preteklosti.

Pravopis: rudeča = rdeča. Nenaraven naglas pógled in tudi brez potrebe. — Iz obojega ne znam najti vsebine. Evo Vam oceno, kakor ste želeli!

Velika solza. Le kratite si čas v tujini s pesnikovanjem! To je res izvrstno sredstvo za preganjanje domotožja. V pesmici je še mnogo napak, tudi slovniških in vse preveč se trudite za rimo, pri tem pa vsebina trpi. Evo Vam zadnjo kitico:

V srcu glas zvona nocoj
spomine sladke mi budi;
na dom hitijo misli moj,
srce pa k mami želi.

Prejeli smo in priporočamo:

1. **Kamposteljski romarji.** Pevska igra v treh dejanjih. Libreto P. Hug. Sattnerjeve opere „Tajda“. Spisal dr. Ivan Pregelj. V Ljubljani 1925. Založila Jugoslovanska knjigarna Cena Din 10.—. Molitev in živa vera je glavna vsebina te igre in glavna misel: „A Bog oči mu vzel; in dal, ko se je prav skesal“. Igra bo zato prav došla tudi podeželskim odrom, ki nočejo pitati svojega občinstva z brezvsebinskimi teatralnostmi. Vloge niso težke, ker so naravni značaji risani tako, da se bo igralec lahko iz svojega izživel na odru. Samo napad morskih razbojnikov se bo moral izvršiti za kulisami, ker bo sicer težko uprizorljiv na malih odrih. Igra bo našla svojo pot med Slovenci. Posebno ugajal bo zbor, ki se prepleta po drugem in tretjem dejanju zdaj svarilno, zdaj bodrilno, zdaj proseče, zdaj grozeče. Ta spevoigra je lepa cvetka v gredici žive vere našega naroda.

2. **Amerikanski koledar Ave Maria** je pač najbogatejši koledar v slovenskem jeziku. Poleg koledarja obsega tudi še seznam svetnikov, obširno kroniko o vseh svetovnih dogodkih preteklega leta. V leposlovnem delu ima 9 povesti, 14 pesmi, 8 razprav, 3 poto-pise in 2 življenjepisa ter celo zbirko slik, krajevnih in osebnih, od katerih nam one naših znancev najbolj ugajajo. — Koledar se naroča pri našem bivšem uredniku Rev. P. B. A., Franciscan Fathers, Lemont, Ill., U. S. A.

3. Dr. Miroslav Brumat: **Pota Marijina.** Kratka šola lepega življenja za družbenice. 1925. Izdalo Osrednje vodstvo Marijinih družb za goriško nadškofijo. Strani 182. Cena 18 Din.

Ne izide izlepa kakšno delo na slovenskem književnem trgu, ki bi se moglo kosati po velepomembnosti svoje vsebine, po praktični

uporabnosti, pa tudi po živahnem in plemenitem slogu s to zlato knjigo, ki je res dragocen dar našemu dekliskemu svetu, poslan iz solčne Goriške na našo stran. Globoka bogoslovna izobrazba, ljubeča skrb za naše mladenke in bodoče matere, pa tudi bistro umevanje vseh podrobnosti njenega življenja je našla v tem spisu svoj izliv. Vemo iz svoje žalostne izkušnje, koliko vrzeli in pomanjkljivosti nam je še pustila domača družinska in morda tudi društvena vzgoja; koliko bi bilo treba še preudariti, izpopolniti, nadomestiti, popraviti! In ravno s tem svojim delom je hotel dr. Brumat podati slovenskemu dekletu tako prepotrebno dopolnilo njene dosedanje vzgoje. Vsa aktualna vprašanja slovenske mladenke so v tej knjigi jasno in porabno obdelana; za vse njene življenjske položaje, zasebne in javne, bo našla v njej modrega in skrbnega vodnika in svetovalca. Kakšne zlate misli so tu zapisane! Letošnja januarska številka Vigredi jih je nekaj prinesla pod naslovom „Utrinki“. Pa ko boš knjigo pazljivo čitala, boš našla v vsakem poglavju še nebroj takih klenih stavkov, ki Ti kar kličejo, da si jih izpišeš in izbereš za življenjska gesla. Vse v knjigi je jasno, kot izklesano, obenem pa pisano toplo in v plemenitem tonu. Nikakih dolgo-veznih ponavljanj že obrabljjenih misli, nikakih omlednih čuvstvenih dolgočasnosti; vse je kratko, izvirno, novo, ker poteka iz večno-mladega božjega razodetja, iz bujnopestrega življenja in iz dolgoletne izkušnje pisatelja, bogatega na izobrazbi in na bistrosti presojanja. Knjiga „Pota Marijina“ naj res zavzema odlično mesto v domači knjižnici vsake naše mladenke. Cena je naravnost malenkostna!

Dr. F. J.

Izhaja vsak mesec. — Za članice je list plačan s članarino, za druge znaša naročnina 25 Din; če se naroči 15 izv. le 20 Din; pri 10 izv. en izvod brezplačno. Za inozemstvo 32 Din. List izdaja Orliška podzveza (Anica Lebar) v Ljubljani. — Uredništvo in upravnništvo je v Ljudskem domu.

Odgovorna urednica: Zvona Primčeva.

Za Jugoslovansko tiskarno: Karel Čeč.

NOVA ZALOŽBA LJUBLJANA

KONGRESNI TRG 19.

Vse pisarniške potrebščine.

Vse knjige.

Belo platno

trpežno „Trst“ m Din 11'—, močno „Sava“ Din 12'50, „Slovensko platno“, zelo močno, Din 14'50, fina „Beograd“-tkanina Din 16'—, zelo fina tkanina „Gorica“ za srajce Din 18'—, posebno fini naturel-šifon, šir. 92 cm, Din 22'— razpošilja v elektrgovina R. Stermecki, Celje, št. 239. Ilustr. cenik z nad 1000 slikami se pošlje vsakomur zaastonj, vzorci od sukna, kamgarna in razne manufakturne robe pa samo za 8 dni na ogled. Kdor pride z vlakom osebno kupovat, dobi nakupu primerno povrnitev vožnje. Kar

ne ugaja in ni odrezano, se zamenja ali vrne denar. Naročila nad Din 500'— poštnine prosto. Trgovci engros-cene.

Društvena nabavna zadruga v Ljubljani (Ljudski dom)

priporoča vse potrebščine za orliški kroj: rips za bluže, ševijot za krila, čepice, nogavice, orlovske znake itd. Dalje trakove za načelnice in predsednice, odznake s tiskom in vse poslovne knjige in tiskovine za orliške krožke. — Zaloga šmink, pudra, vazeline in mastiksa za šminkanje igralk. — Dobijo se tudi za proste vaje potrebne note. — Posreduje nakup vseh društvenih potrebščin. — Kupujte le pri lastnem podjetju. Nalagajte hranilne vloge v „Centralno čebelico“, ki jih obrestuje po 6%.

Prva mehanična pletilna industrija modne konfekcije, nogavic itd.

**FRANC KOS
LJUBLJANA**

Zavarujte svoje življenje, poslopje in premičnine le pri
**VZAJEMNI
ZAVAROVALNICI**
V LJUBLJANI, Dunajska c. 17.

PODRUŽNICE:

Celje, Breg 33.

Zagreb, Pejačevićev trg 15,

Sarajevo, Vrbanja ulica št. 4.

**PRIPOROČAMO
NAŠO DOMAČO
KOLINSKO
CIKORIJO!**

Mama — mama,

glej to je pravo „GAZELA“-milo, ki
se tako krasno peni, da snažno in belo
perilo ter prihrani trud in delo.

GAZELA MILO